

נקודת אור בפרשה – ברכות גשמיות - קללות – פרשת בלק

נאמר בפסוק: "וַיֹּאמֶר אֶל הַיָּם אֶל הַבְּלַעַם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֹאכְרֶנּוּ אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא". **וברש"י כתב:** "אמר לו (בלעם לה): אם כן אקללם במקומי. אמר לו (ה' לבלעם): "לא תאור את העם". אמר לו: אם כן אברכם. אמר לו: אינם צריכין לברכתך, "כי ברוך הוא". **משל,** אומרים לצרעה: לא מדובשך ולא מעוקצך".

לכאורה, המשל לא דומה לנמשל, כי בצרעה הדבש והעוקץ נמצאים ביחד, ואפשר לומר שאין אנו מעוניינים בדבש בגלל העוקץ שנמצא איתו ביחד. **אבל** כשבלעם אמר "אם כן אברכם" באותו זמן לא רצה לקללם, **ומדוע** הקב"ה לא רצה את ברכתו?

והביאור הוא, ישנם אנשים שאינם מסוגלים להבין כיצד ברכה על גשמיות – קללה היא, **וזאת מכיון** שהם שקועים בתאוות העולם, ואינם שמים לב לסכנה הכרוכה בהם, ולאִיזה התדרדרות אפשר להגיע על ידי תענוגות, וכמה שכר אוכלים הם מהעולם הבא עבור תענוגות אלו.

וידוע שכל גדולי ישראל לדורותיהם היו מתרחקים מאד מתענוגות העולם, וכל ימי חייהם היו מסתפקים במועט, **וכמסופר** על מרן הגרי"ז זצ"ל כי כל ימיו לא הסכים להשתמש במקרר חשמלי בביתו. וכדי לקרר את המצרכים שלא יתקלקלו, נוסעים היו כל כמה ימים לגבעת שאול לבית חרושת לקרח, עומדים בתור לקנות בלוק קרח, ובזה היו מקררים את המצרכים בביתם.

ברבות הימים הסכים הרב להשתמש במקרר חשמלי, כיון שנוכח שאין בזה מותרות. **ומתי נוכח בכך?** היה זה בשנה שחלו בה חג השבועות ושבת צמודים זה לזה, והיה אז שרב גדול בירושלים, וכל המאכלים התקלקלו, וכל בני הבית חלו במעיהם... **או אז הסכים הרב זצ"ל** להכניס לביתו מקרר חשמלי, אבל בגז לבישול, לא הסכים הרב להשתמש בביתו, ואמר שאפשר לבשל על פתיליה.

ומעתה נבין מדוע לא הסכים הקב"ה לקבל את ברכתו של בלעם, **וזאת מכיון** שכוונת בלעם הרשע היתה לברך את ישראל ברכות גשמיות שאין לנפש חלק בהם, וברכה כזאת היא כמו קללה, והיא כמו הדבש שמעורב בו העוקץ, שכן הברכה היא הדבר הטוב, אבל ברכה על גשמיות היא הדבר הרע, **ולכן** לא רצה הקב"ה לקבל ברכתו.

על הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל מספרים, שבאחת משיחותיו בישיבה דיבר על מעלת ההסתפקות במועט, ובתוך דבריו סיפר בהתרגשות רבה שכאשר הוא בא בשנת תרס"ג, בהיותו בן שבע עשרה שנים, לנובהרדוק להתקבל לשיבתו של הסבא קדישא מנובהרדוק, רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, נכנס אל ה'סבא', ולא היה בביתו כסא שלם לשבת עליו...

אמר ר' יחזקאל זצ"ל חידוש תורה לפני הסבא מנובהרדוק. הדברים נשאו חן בעיניו, ולכן אמר לנכדו שהיה עמו בביתו: "הבחור הזה אמר חידוש נפלא כמו 'למדן גדול' וצריך לכבד כזה למדן בכוס תה מתוק. לך נא למכולת וקנה בהקפה קוביה אחת של סוכר, כדי שיהיה במה להמתיק את התה"... אפילו קובית סוכר אחת לא היתה בביתו של הסבא מנובהרדוק!

כן! עד כדי כך נזהרו גדולי ישראל ממותרות, בידעם את הסכנה הכרוכה בהם, וכדברי חז"ל (כתובות קד. תוס' ד"ה לא נהנית): "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", **ולואי ונוכה לכך!**